

V čem Bůh není příliš dobrý?

Úvahy | 25.9.2013 @ 23.41

Velikým nešvarem systematické teologie je hovořit o Božích atributech téměř výhradně v pozitivních pojmech. Bůh je všemohoucí, vševědoucí, všudypřítomný, po všech stránkách dokonalý a naprosto svatý. Autor tohoto kázání se rozhodl být o Bohu upřímný a s bází, avšak odhodlaně, hovořit i o věcech, v nichž Bůh není příliš dobrý.

Není dobrý ekonom

Slovo „ekonom“ znamená „hospodář“. A hospodář je ten, který hospodaří, čili stará se o svůj vymezený resort. My s Aničkou například hospodaříme v naší domácnosti. Sledujeme naše příjmy, přemýšlíme o výdajích a pokud se nám zdá, že je některá věc v naší domácnosti ztrátová, tak se jí zbavíme. Takto jsme vyměnili všechny obyčejné žárovky. Spočítali jsme si totiž, že LED žárovka, která má odběr 4,2 Wattu, prosvítí za necelých deset hodin tolik, co obyčejná čtyřicítka za jednu hodinu. Pokud se nám v domácnosti něco zkaží, tak to vyhodíme! A to i pokud jsme na to měli chuť, i pokud to musíme vyházovat s těžkým srdcem, i tak se toho rychle zbavíme, abychom tu zkaženinu neviděli a necítili a aby nám z ní nebylo špatně! Když nám zplesniví kvalitní pečivo, tak letí do koše. Pokud se zkaží drahá pomazánka, tak je její osud zpečetěn. Když zkysne výborná polévka, nedá se nic dělat! A plesnivé, to se nedává ani slepicím, aby škodliviny z plísně nešly do vajec.

Představte si, že máte doma plesnivý chleba. Je to chleba, který byl upečený jako měkký,

nadýchaný hnědý bochník, ale teď už je pokrytý odstíny bílé, zelené a černé. Jaká okolnost by musela platit, abyste ho s odporem v gumových rukavicích nevyhodili? Leda že byste k němu měli vztah. A chtěli k němu mít vztah.

Plesnivý chleba má k hospodáři vztah nepřekonatelného odpuzení. Tato odpudivost navíc nelze vrátit zpět, vždyť ani plíseň se z bochníku odstranit nedá. Právě v takovém poměru vůči Bohu jsme se nacházeli my lidé. V ráji jsme se rozhodli být jako Bůh a „udělat se sami pro sebe“. To nám ale nedošlo, že samotná naše existence je závislá na tom, kdo ji zaručuje, totiž na Bohu, a že se tímto odtažením od Boha sami odsuzujeme k neexistenci. Stejně jako se chléb zkaží sám od sebe, i mezi námi a Bohem vznikla bez Božího přičinění propast, které se říká hřích a která má fyzické i duchovní důsledky. V tomto stavu jsme Bohu odporní tak, jako plesnivý chleba.

Bůh ale naštěstí není dobrý ekonom! Kdyby jím byl, hned by nás vyhodil ven z existence, kterou sám zaručuje, jako hospodář zaručuje domácnost. On se rozhodl přijmout nás takové, jací jsme. A nabídl nám, že nás sní. Jsme plesniví. Měli bychom být dávno na kompostu. Ale Bůh umlčel své chutě, Bůh zapřel sám sebe, stal se člověkem a zemřel namísto nás. Takže nás vlastně snědl! Jsme pořád plesniví. Ale už jsme snědení a stali jsme se součástí Boha, který nás v sebeobětující lásce pozřel.

Bůh není dobrý ekonom, protože platí smrtí svého syna za hřích světa, který stvořil.

Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní. (Římanům 5,8)

Není dobrý pozorovatel

16 A hle, kdosi k němu přišel a zeptal se ho: „Mistře, co dobrého mám udělat, abych získal věčný život?“

17 On mu řekl: „Proč se mě ptáš na dobré? Jediný je dobrý! A chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání!“

18 Otázal se ho: „Která?“ Ježíš odpověděl: „Nebudeš zabíjet, cizoložit, krást, křivě svědčit, 19 cti otce a matku, miluj svého bližního jako sám sebe.“

20 Mladík mu řekl: „To jsem všechno dodržoval! Co mi ještě schází?“

21 Ježíš mu odpověděl: „Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej, co ti patří, rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne.“

22 Když mladík uslyšel to slovo, smuten odešel, neboť měl mnoho majetku. (Matouš 19)

Vidíme zde mladíka, zřejmě mladíka z dobré rodiny a s dobrou výchovou, který si chce s nějakým dobrým rabim promluvit o závažné otázce. Zeptejme se, co u Ježíše vlastně s touto otázkou pohledává? Ježíš na jeho zbožnou otázku reaguje jakoby podrážděně. A Bonnhoeffler k tomu trefně poznamenává: „Je dopaden na útěku!“ A to hned dvakrát: nejprve při otázce po věčném životě, na kterou si mohl odpovědět sám, pokud dodržoval všechna přikázání, a podruhé ve verši 18, když se táže „Která?“. Ježíš pro tohoto mladíka nemá nic, než výzvu k poslušnosti.

Dokonce mu ani neradí nějaká „vyšší přikázání Lásky“. Prostě ho odkazuje na poslušnost Zákonu.

Nemysleme si, že zde Ježíš radí spasení ze skutků. Ježíš vyzývá k poslušnosti. Je to proto, že poslušnost je výrazem víry. A víra je podmínkou poslušnosti. Bonnhoeffer říká: Jen věřící poslouchá, jen poslušný věří.

Ježíš mladíkovu neochotu poslouchat odkryl výzvou k ještě radikálnějšímu poslouchání, takže ten, který za ním přišel „zbavit se přikázání“, odešel ještě obtížnější.

Člověk by svému spasení někdy rád občas alespoň trošku pomohl. Nebo se podle něj nějak pěkně zachoval, aby svými skutky potvrdil, že je na správné cestě. Takto křesťané podléhají pokušení aktivismu. Kázání motivátorů křesťanské mládeže je plné výzev k akci. Neustále kolem nás burácí „běž, udělej, zapoj se, služ, dělej víc, protože to je dobré a žádané“. Já ale vím, že pokušení ke křesťanskému aktivismu je stejného zrna jako pokušení tohoto mladíka. Ten totiž přichází k Ježíšovi a ptá se: „Udělal jsem to dobře? Mám tam všechna přikázání? A která bych ještě měl přidat? A co bych nemusel dělat? Je to takhle v pořádku, líbí se ti to?“

Když Ježíš říká „prodej, co ti patří a rozdej chudým“, říká to tomu mladíkovi jako ilustraci toho, co to znamená poslušnost. Dobrovolná chudoba sama o sobě může být také pokušením. Může znamenat jen nějaký domněle bohubilý životní styl, nemusí být sama o sobě projevem poslušnosti vůči Ježíši.

A zde se dostáváme k tomu, o čem je následování. O čem je poslušnost, o čem je křesťanství, a dovolíte-li, abych přehnal používání fráze „být o něčem“, pak také „o čem to všechno je“! Následování je o Kristu. On je tím, koho následujeme. Křesťanství není životní styl, ani politický program, ani světonázorový klíč. Naše dobré snahy na tu nebo onu stranu jsou zbytečné! A všechno, co děláme, musí vycházet z toho, že máme „pohled upřený na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle“ (12,1n).

Vykročení do situace není nabídkou člověka Ježíšovi, nýbrž vždycky milostivou nabídkou Ježíšovou učiněnou člověku. Jen tam, kde takto vykročíme, jde o krok oprávněný, jenže tam už nejde o svobodnou možnost člověka. (Bonnhoeffer, 54)

Svobodná možnost člověka totiž existuje jen ve světě svévole.

Bůh není dobrý pozorovatel a naše dobré snahy ho nijak neoblomí, protože jsou v jeho očích bezcenné. To, co má pro Něj hodnotu, je naše poslušné ano. Pak pro nás bude platit slovo „mé jho netlačí a břemeno netíží“ (Mt 11,30).

Následování Ježíše začíná, když se Ježíš objeví na horizontu jako osoba. Ne jako idea. Učedníci se ho ptají: Kdo tedy může být spasen? Nikdo. Teprve když se objevuje Ježíš, teprve tehdy je koho následovat na cestě spásy.

Není dobrý investor

Každý, kdo nakládá s penězi, si před investicí spočítá její návratnost. Investice se buď vyplatí, anebo ne! Pokud se zjistí, že nějaký veřejný činitel uzavřel nevýhodnou transakci z peněz daňových poplatníků, pak jistě složky policie, které se zabývají stíháním hospodářské kriminality, zavětrí tunel. Podobně trenér, který investuje do špatných hráčů, nebude mít dobré výsledky a nejspíš bude odvolán. Proto bude investovat do silných a schopných a užitečných hráčů, a nemehlům více či méně opatrně sdělí, že možná berou i ve druhé a třetí lize.

Nu, a teď mi řekni, jakýpak trenér a jakýpak investor je náš Bůh, když si vybral právě tebe, aby ses stal jeho následovníkem? Po ránu nevrly, závislá na make-upu, nevýřečný, introvertní, slabá, hloupý, chudý, nevychovaná, nespportovní, s krátkým dechem v běhu i při studiu, nevýznamná, neoblíbený, mající málo kamarádů, obě ruce levé. Teď mluvím o tobě! A co teprve když se podíváme na církev. Ta se skládá, slovy jednoho českého religionisty z „intelektuálů krátkého a středního doletu“. A je to tak! Přesně jak píše apoštol:

Pohled'te, bratří, koho si Bůh povolává: Není mezi vámi mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených; ... (1K 1,26)

Naším problémem je, že si ze světa přinášíme řebříčky hodnot, pomocí kterých poměrujeme sebe i ostatní. Tak dochází k celebritizaci různých osobností v církvi, které se v tom nebo onom řebříčku ocitají výš, než ostatní. Jsou to křesťanští muzikanti, publicisté, kazatelé, podnikatelé, vedoucí, evangelisté, a jiní...

Nebezpečí takovéto celebritizace je nejméně trojí.

1) Nebere v potaz ostatní

A tím může způsobit pýchu dotyčného. Administrativní pracovník má stejnou zásluhu na chodu organizace jako ten, kdo stojí v jejím čele a ukazuje se na kameře.

2) Nebere v potaz důsledky a patřičné otázky

Když se celebritě daří a když je všeobecně oblíbená, pak je velmi nepopulární ptát se, zda mají její aktivity příznivý dopad. Je nepopulární zpochybňovat Bonnkeho kvůli jeho napojení na hnutí víry a na Bennyho Hinna. Proč? Protože Bonnke má výsledky! Je nepopulární zpochybňovat Kurzy Alfa. Proč? Protože je jich všude plno! A protože uznat, že na nich je něco v nepořádku, znamená vlastně doporučit 243 sborům a farnostem v České republice, aby od nich dali ruce pryč.

Je nepopulární zpochybňovat křesťanské hudebníky v jejich sdělení, i když by si to mnohdy zasloužili. Nedávno jsem v jedné křesťanské písni slyšel: „chci být dobrý člověk a mít pevnou vůli“. Jak moc se toto shoduje s pravdami evangelia, to posuď každý sám.

3) Nebere v potaz Ježíše

Při celebritizaci si totiž neklademe otázku, zda tím, co dotyčný dělá, následuje Ježíše. A zda se to Ježíši líbí.

My křesťané, jak píše Watchman Nee, máme takovou slabost. Když vidíme ve světě člověka, kterému něco jde, například dobře řeční, nebo píše, tak si říkáme: „Kdyby tak tento uvěřil a začal to, co dělá, dělat křesťansky. To by bylo skvělé.“ Jakoby „křesťanství“ byla nějaká řeč, do které lze cokoli snadno přeložit. Ale tak to nefunguje! Tímto přístupem se vytěsňuje ten, kdo se má oslavit! Bůh se totiž nemá oslavit jen jako předmět našeho zájmu, jako jakýsi prvek naší křesťanské kultury, ale jako ten, kdo sám přivádí ostatní lidi ke spáse skrze nás, kteří jsme mu postoupili celé své životy. Naše záměry, plánování, naše hudba, naše kázání, naše festivaly a mládeže a služby a evangelizace a tance a jiné prvky jsou úplně zbytečné a marné bez ohledu na to, jakou kulturu do nich napěchujeme.

Ježíš říká:

■ Každá rostlina, kterou nezasadil můj nebeský Otec, bude vykořeněna. (Mt 15,13)

Každá, kterou nezasadil! Zasadil Bůh, bratře či sestro, Tvou celebritu? Zasadil Tvou svatou krávu? Zasadil Bůh Tebe tam, kde máš být v tom, co děláš?

Nezlobte se na mě, ale já jako křesťan nemohu jednat a uvažovat stylem „jdu dál, dokud mne Bůh nezastaví“. Ani stylem „Pán si všechno použije“. To bych mohl rovnou začít hřešit!

Proto pro příště, než začneme celebritizovat, uvědomme si, že náš Bůh je Pán slávy. To znamená, že není na řebříčku slávy. Není otrokem slávy, On si ji nemusí zasloužit, On je její Pán. A my jako křesťané Ho neslavíme proto, že by byl nejslavnější nám známá osoba, ale proto, že On se z měřítek slávy vymaňuje.

Chci Vás vyzvat k rovnému, nezaujatému přístupu k lidem. Jenom tam vzniká svoboda a tam zůstává pravda, kde si po ní sami nešlapeme upřednostňováním jedněch před druhými. Jakub varuje své posluchače před nerovným přístupem k lidem těmito slovy:

- 1 Bratří moji, jestliže věříte v Ježíše Krista, našeho Pána slávy, nesmíte dělat rozdíly mezi lidmi.
- 2 Do vašeho shromáždění přijde třeba muž se zlatým prstenem a v nádherném oděvu. Přijde také chudák v ošumělých šatech.
- 3 A vy věnujete svou pozornost tomu v nádherném oděvu a řeknete mu: „Posaď se na tomto čestném místě,“ kdežto chudému řeknete: „Ty postůj tamhle, nebo si sedni tady na zem.“
- 4 Neděláte tím mezi sebou rozdíly a nestali se z vás soudci, kteří posuzují nesprávně?

5 Poslyšte, moji milovaní bratři: Cožpak Bůh nevyvolil chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, jež zaslíbil těm, kdo ho milují? (Jakub 2)

Investovat do celebrit a podporovat je v jejich přirozených talentech, to dělá tento svět. Bůh ale není dobrý investor, protože investuje do toho, co je křehké a churavé, do nás, prost'áčků tohoto světa. A Jeho sláva je v tom, že se mu tato investice nakonec vrátí. Že On bude mít pravdu.

Teď přistupme k Bohu s modlitbou.

1. On tě nevyhodí i když jsi plesnivý, protože není dobrý hospodář.
2. On chce slyšet jen Tvé poslušné ano, protože není dobrý pozorovatel a přehlíží tvé dobré snahy.
3. On si tě použije i když nejsi celebritou. Protože jakoby není dobrý investor.

<http://selah.diet/uvahy/v-cem-buh-neni-prilis-dobry/>